

УЧЕБНА ПРОГРАМА

По дисциплината:	ОСНОВИ НА КУЛТУРНИЯ ТУРИЗЪМ
В учебния план на специалност:	Културен туризъм в гранични региони (на Балканите)
Срок на обучение	2 седмици / 2 месеца
Форма на обучение	РЕДОВНА

АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Въведение в културния туризъм” е предназначена за специалисти, обучаващи се в курса „Културен туризъм в гранични региони (на Балканите)“. Курсът от теми е подготвен като специализирана информация за осмисляне характера на културния туризъм, свързана със съвременното взаимодействие между отделните страни – културни обекти (наследство) и изкуство, търсене и предлагане – в съпоставителен план. Общотeorетичните проблеми са вплетени с въпроси от практиката както съобразно достиженията на теорията и практиката на културния туризъм във високоразвитите общества, така и съобразно особеностите на Балканската действителност – политики по опазване на културното наследство, развитие на туризма и туристическото обслужване.

Културният туризъм се намира в тесни взаимодействия с културната политика, изпълнявайки ролята на посредник между различните области – икономика, политика, видовете художествено творчество, професионални артисти, публики и обществеността. С оглед на това, дисциплината има за цел да запознае обучаващите се с културните ценности и творческите постижения, с необходимостта от тяхното презентирание и популяризиране, така че да се стимулира интереса на потенциалните и реални потребители на туристически продукт към културното наследство, изкуството и творческите дела.

Съдържанието на курса е структурирано, съобразно собствената логика в разкриване предмета на осмисляне на дисциплината и те са:

- I. Същностни характеристики на културния туризъм;
- II. Перспективи за развитие на културния туризъм на Балканите.

Разгледани са предпоставките за въвеждане и развитие на бизнес политика, бизнес умения в собствено художествено поле, в частност – в управлението, презентирането и популяризирането на изкуствата.

Курсът е ориентиран към обучението на специалисти, които желаят да се реализират в сферата на културния туризъм и по-специално във фирми, занимаващи се с хотелиерска, туроператорска, консултантска и маркетингова дейност в региона на Балканите.

А) ОПИСАНИЕ НА КУРСА:

Компетенции:

Успешно завършилите курса студенти:

- 1) Знаят: основни направления, концепции и подходи в изследванията по туризъм като интердисциплинарна сфера;
- 2) Знаят: основни понятия и термини, свързани с туризма;
- 3) Знаят: спецификата на културния туризъм и перспективите за неговото развитие на Балканите;
- 4) Умеят: да концептуализират и анализират „случаи” от развитието на туризма съобразно историческия и регионалния контекст при културното наследство;

5) Умеят: да избират и да прилагат адекватни интердисциплинарни подходи при изследване на случаи в сферата на културния туризъм;

6) Умеят: да изготвят тематични туристически маршрути за културен туризъм;

7) Умеят: да адаптират екскурзоводски беседи за различна публика.

Предварителни изисквания: Познания от курсове по туризъм.

Форми на провеждане: Редовен

Учебни форми: лекции и самостоятелна работа

Език, на който се води курса: Български

Б) ТЕМИ, КОИТО СЕ РАЗГЛЕЖДАТ В КУРСА:

№	Т Е М А	Кратък курс - 14 дни	Пълен курс – 44 дни (2 месеца)
		1 ден – 6 часа	4 дни по 6 часа
1.	Културен туризъм и културно наследство Цели на темата: да се осмисли значението на културния туризъм и културното наследство. Очаквани резултати: да се разбере, че всяка култура е ценна и именно отличителните културни черти придават допълнителна атрактивност и са важно конкурентно предимство за туристическото предложение.	1 час	4 час
2.	Форми на туризъм, свързани с културата и културното наследство. Видове културен туризъм Цели на темата: да се проучат основните форми и видове туризъм, свързани с културата и културното наследство като се изходи от принципни постановки и дефиниции. Очаквани резултати: да се познават проявленията на културния туризъм.	1 час	3 час
3.	Културен туризъм в градска среда Цели на темата: да се осмислят възможностите на градската среда за развитие на туризъм, базиран на културния живот в града. Очаквани резултати: да се познават възможностите за развитие на културен туризъм в градска среда.	½ час	3 час
4.	Музите и културния туризъм Цели на темата: да се проучи значението на музеите като обект на културната памет и културния туризъм. Очаквани резултати: да се познава спецификата на музейното дело и музейните мрежи във връзка с културния туризъм.	½ час	3 час
5.	Религиозните обекти и културния туризъм Цели на темата: да се проучи мястото и ефекта на религиозните обекти при културния туризъм, както и да се изучат ключови религиозни обекти на Балканите. Очаквани резултати: да се познават добрите практики за въвеждане	½ час	3 час

	на религиозни обекти при програмите за културен туризъм.		
6.	<p>Културен маркетинг и презентиране на обекти на културния туризъм</p> <p>Цели на темата: да се проучат механизмите за вземане на решение по презентирането и популяризирането на културните ценности и творческите постижения, въз основа на икономическите правила на търсене и предлагане, както и въз основа на поведението на купувача</p> <p>Очаквани резултати: да се познават добрите практики за маркетинг на културния туризъм, както и да насърчава интереса на хората към изкуството и творческите дела.</p>	½ час	4 час
7.	<p>Разработване на културни програми и маршрути</p> <p>Цели на темата: да се изучат маркетинговите инструменти и да се приложат към етапите на маркетингането на културни програми като се има предвид проучването на потенциалните и реални публики и присъщите им социокултурни модели (по Е. Хол).</p> <p>Очаквани резултати: да се обединят различните източници на информация и да се развие креативен маркетинг подход към производството и разпространението на културните блага.</p>	2 часа	4 час

В/ ЛИТЕРАТУРА ПО ТЕМИТЕ:

1) Основна

1. Алпатов, М. История на изкуството, т.1 и 2, С. 1981-1982
2. Байер, Х., Стиллове в изкуството, С.1981
3. Бел, Дж., Огледалото на света. Нова история на изкуството, Издателство Рива
4. Ваклинов, Ст., Формиране на старобългарската култура VI-XI век, С. 1977.
5. Вьолфлин, Х. Основни понятия на историята на изкуството, С. 1985
6. Грабар, А. Избрани съчинения, т. 1 и 2, С. 1982
7. Джансън Х. У., А. Джансън, 2014, История на изкуството - том 4, Модерен свят, Издателство Елементи
8. Джансън, Х.У., А. Джансън, 2006, Колекция История на изкуството, Издателство „Елементи”
9. Добрева, Н., Културното предприемачество, УИ "Св. Климент Охридски", 2018
10. Закон за културното наследство, Обн. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.92 от 20 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.54 от 15 Юли 2011г., изм. ДВ. бр.15 от 21 Февруари 2012г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., **изм. ДВ. бр.45 от 15 Юни 2012г.**
11. Кръстева, Н. "Подсилена реалност" и маркетинг, Издател Авангард Прима, 2013.
12. Кръстева, Н. CO-CREATION The Value Based Marketing, Издател Авангард Прима, 2017
13. Маринов, С. МАРКЕТИНГ НА БАЛКАНИТЕ КАТО ДЕСТИНАЦИЯ ЗА КУЛТУРНО-ПОЗНАВАТЕЛЕН ТУРИЗЪМ, ИЗВЕСТИЯ – издание на Икономически университет – Варна, 2015, http://journal.uе-varna.bg/uploads/20150220090331_51543046154e6f8637b2f0.pdf
14. Миятев, Кр., Архитектурата в средновековна България, С. 1965.
15. Мавродинов, Н., Старобългарското изкуство, С. 1950.

16. Мавродинов, Н., История на българското изобразително изкуство, БАН, С. 1976, т.І, II.
17. Марков, К., Д. Чулова-Маркова, 2011, История на изкуството - 1: Поглед назад + CD, Авангард Прима
18. Михайлов, М., 2012, Стратегически подходи за развитие на културния туризъм, НБУ
19. Недков, С., Музеи и музеология, пълнотекстово издание, с корекции, български, PDF, Acrobat 3.x, 1,7 Mb, http://www.build.bg/bg/gallery/simeonnedkov/bg_museology.htm
20. Рибов, М., Станкова, М. и колектив, Епоха на креативността, Издател Авангард Прима, 2017
21. Станкова, М. Алтернативен туризъм. Организационни принципи и управленчески практики, Издателство: ЮЗУ "Неофит Рилски", 2006
22. Станкова, М. и колектив, 2010, Устройство на туристически дестинации в България, Учебно помагало под общото ръководство и редакция на М. Станкова, Университетско издателство при ЮЗУ "Неофит Рилски", Благоевград
23. Стоичкова, Т., Културни политики и културен мениджмънт, УИ, Благоевград, 2002.
24. Hall, E. & Hall, M. Understanding Cultural Differences: Germans, French and Americans. Yarmouth: Intercultural Press, 1990.
25. Heinrichs, W., Einfuehrung in das Kulturmanagement, Darmstadt, 1999.
26. Hofstede, G. "A summary of my ideas about national culture". <http://feweb.uvt.nl/center/hofstede/page3.htm>.
27. Howard Hughes, Arts, Entertainment and Tourism, ButterWorth Heineman, 2000
28. Pedersen Ar., Managing Tourism at World Heritage Sites: a Practical Manual for World Heritage Site Managers, 2002
29. Tranter K. , T. Stuart-Hill, J. Parker, Introduction to Revenue Management for the Hospitality Industry, Principles and Practices for the Real World, Pearson, 2008

2) Допълнителна

1. Панофски, Е. Смиcъл и значение в изобразителното изкуство, С. 1986
2. Рибов, М. и кол., Туризмът в ерата на развлекателната индустрия, Изд. „Тракия – М”, С., 2008 г.
3. Рибов, М. и кол., Стратегическият избор в туризма, Нова звезда, С. 2004 г.
4. Славянова, Л., Национални особености и параметри на съвременния английски комуникативен стил при фатическо общуване, НАУЧНИ ТРУДОВЕ НА РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ - 2013, том 52, серия 6.3, достъпно на адрес <http://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp13/6.3/6.3-19.pdf>
5. The Authority on World Travel & Tourism, World Travel & Tourism Council, 2012, http://www.wttc.org/site_media/uploads/downloads/world2012.pdf
6. Economic Impact Research, World Travel & Tourism Council, <http://www.wttc.org/research/economic-impact-research/>
7. Feinstein, A., The culture of Tourism, Croom Helm, London, UK, 1999
8. Hall, E. The Silent Language. New York: Doubleday, 1959.
9. Hall, E. The Hidden Dimension. New York: Doubleday, 1966.
10. Hall, E. Beyond Culture. New York: Doubleday. 1976.
11. Hall, E. (1983). The Dance of Life: The Other Dimension of Time. New York: Doubleday, 1983.
12. Hofstede, G. Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values. Beverly Hills, CA: Sage, 1980.
13. Hofstede, G. Cultures and Organizations. Berkshire, England: McGraw-Hill, 1991.

14. Stankova, M., & Vassenska, I. (2015). Raising cultural awareness of local traditions through festival tourism. *Tourism & Management Studies*, 11(1), 120-127.
15. Stankova, M., 2010, The Tourism Regions in Bulgaria – Concepts and Challenges, *Tourism and Hospitality Management, International journal of Multidisciplinary research for South-Eastern Europe*, Volume 16 Number 1, pp. 109-119, May 2010

Г) СРЕДСТВА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ:

Студентите създават практическа разработка по конкретна тема като ползват наблюдения, източници от литературата и интернет, участия в дискусии и др. Практическата разработка се защитава публично.

Въпроси за текущ контрол:

1. Роля и значение на културните институти за развитието и популяризирането на културния туризъм
2. Европейски инициативи за културен туризъм
3. Възможности за популяризиране на туристически дестинации на базата на културно-историческото наследство
5. Състояние и възможности за развитие на културен туризъм в България
6. Състояние и възможности за развитие на културен туризъм на Балканите
7. Музеите като обект на културния туризъм
8. Инкорпориране на религиозните обекти в маршрутите за културен туризъм
9. Особености в поведението и нагласите на туристите при избор и посещение на културна забележителност, съобразно характеристиките на средата
10. Състояние, проблеми и перспективи в управлението на културния туризъм

Тема за разработване на курсов проект:

Разработване на вероятностен модел на туристически пътувания за избрана дестинация за културен туризъм на Балканите

1. Обща характеристика на избраната туристическа дестинация
2. Ресурсен потенциал на избраната туристическа дестинация
3. Анализ на туристическия интерес към избраната туристическа дестинация
4. Проучване на нагласите на потенциални и реални туристи за посещение на избраната туристическа дестинация
5. Построяване на вероятностен модел за избраната туристическа дестинация.

Примерни указания за курсова разработка

1. Курсовата разработка трябва да отговаря на конкретната тема.
2. Да е логически и съдържателно добре структурирана.
3. Да обхваща основните аспекти на разглежданата проблематика.
4. Коректно цитиране на използваните литературни източници.

Писмен изпит

Въпросник:

1. Културен туризъм – определение и специфика.
2. Форми и видове културен туризъм – определения и примери.
3. Музеите като обект на културната памет и културния туризъм.
4. Представяне на ключови обекти на културния туризъм в България.
5. Представяне на ключови обекти на културния туризъм в Гърция.

6. Представяне на ключови обекти на културния туризъм в Турция.
7. Представяне на ключови обекти на културния туризъм в Сърбия.
8. Представяне на ключови обекти на културния туризъм в Румъния.
9. Религиите и религиозните обекти при културния туризъм – значение.
10. Особености при представянето на манастири, църкви, джамии, синагоги, католически и протестантски храмове като обекти на културния туризъм.
11. Проектиране на програми и маршрути за културен туризъм.
12. Рекламирање на обекти на културния туризъм.
13. Особености при разработване на програми и маршрути за културен туризъм.

Оценката се формира в следното съотношение от поставените по-горе задания и писмения изпит, както следва:

Участие в дискусия (30%)

Курсова разработка (35%)

Изпит (35%)

Автор: доц. д-р Мария Станкова,

Преподавател в катедра “Туризъм“ на Стопанския факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски“

– Благоевград

Програмата е одобрена по проект: